Το έγγραφο αυτό συνιστά βοήθημα τεκμηρίωσης και δεν δεσμεύει τα κοινοτικά όργανα

►**B** **ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 696/93 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

της 15ης Μαρτίου 1993

για τις στατιστικές μονάδες παρατήρησης και ανάλυσης του παραγωγικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

(ΕΕ L 76 της 30.3.1993, σ. 1)

Τροποποιείται από:

		Επίσημη Εφημερίδα		
		αριθ.	σελίδα	ημερομηνία
►**A1**	Πράξη προσχώρησης της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας	C 241	21	29.8.1994
	(όπως προσαρμόστηκε από την απόφαση 95/1/ΕΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ του Συμβουλίου)	L 1	1	1.1.1995

▼B

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 696/93 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 15ης Μαρτίου 1993

για τις στατιστικές μονάδες παρατήρησης και ανάλυσης του παραγωγικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 100 Α,

την πρόταση της Επιτροπής [1],

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [2],

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομική και Κοινωνικής Επιτροπής [3],

Εκτιμώντας:

ότι λειτουργία της εσωτερικής αγοράς απαιτεί την εφαρμογή προτύπων για τον προσδιορισμό των μονάδων, τη συλλογή, τη διαβίβαση και τη δημοσίευση των εθνικών και κοινοτικών στατιστικών στοιχείων, κατά τρόπον ώστε οι επιχειρήσεις, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι διοικήσεις και όλοι οι υπόλοιποι φορείς της εσωτερικής αγοράς να διαθέτουν αξιόπιστες και συγκρίσιμες πληροφορίες·

ότι οι στατιστικές αυτές πληροφορίες σχετικά με το παραγωγικό σύστημα είναι απαραίτητες για τις επιχειρήσεις, για να μπορούν να αξιολογούν το επίπεδο ανταγωνιστικότητάς τους, και χρήσιμες για τα κοινοτικά όργανα, για να αποτρέπουν κάθε στρέβλωση του ανταγωνισμού·

ότι σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η δημιουργία κοινών στατιστικών προτύπων που θα επιτρέπουν την παραγωγή εναρμονισμένων πληροφοριών είναι μία δράση που μπορεί να πραγματοποιηθεί αποτελεσματικά μόνο σε κοινοτικό επίπεδο και ότι η εφαρμογή τους θα γίνεται σε κάθε κράτος μέλος, από τους οργανισμούς και τα ιδρύματα που είναι αρμόδια για την κατάρτιση επίσημων στατιστικών·

ότι μόνο η εκ μέρους των κρατών μελών χρησιμοποίηση κοινών ορισμών για τις στατιστικές μονάδες θα επιτρέψει την παροχή ολοκληρωμένης στατιστικής πληροφόρησης με την αξιοπιστία, την ταχύτητα, την ευκαμψία και το επίπεδο λεπτομέρειας που απαιτούνται για τη διαχείριση της εσωτερικής αγοράς·

ότι θα πρέπει να προβλεφθεί ότι τα κράτη μέλη μπορούν, για την κάλυψη ειδικών αναγκών τους, να διατηρήσουν ή να εισαγάγουν στις εθνικές ονοματολογίες τους άλλες στατιστικές μονάδες για την παρατήρηση και την ανάλυση του παραγωγικού συστήματος·

ότι η επιλογή της στατιστικής μονάδας που θα χρησιμοποιείται σε τέτοιες έρευνες ή αναλύσεις ορίζεται σε ειδικά κείμενα·

ότι η χρησιμοποίηση των στατιστικών ονοματολογιών των οικονομικών δραστηριοτήτων στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες εφεξής καλούμενες NACE (αναθ. 1), που προβλέπεται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου [4], καθώς και η εφαρμογή του ευρωπαϊκού συστήματος ολοκληρωμένων οικονομικών λογαριασμών (ΕΣΟΛ), απαιτούν τον ορισμό στατιστικών μονάδων για τα μητρώα, τις έρευνες, την παρουσίαση και τη στατιστική ανάλυση·

---

(1) ΕΕ αριθ. C 267 της 16. 10. 1992, σ. 3.
(2) ΕΕ αριθ. C 337 της 21. 12. 1992 και απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 1993 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).
(3) ΕΕ αριθ. C 19 της 25. 1. 1993, σ. 60.
(4) ΕΕ αριθ. L 293 της 24. 10. 1990, σ. 1.

▼B

ότι η επιτροπή που δημιουργήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90, είναι αρμόδια για τη «χάραξη κατευθυντήριων γραμμών για την κατάταξη των στατιστικών μονάδων σύμφωνα με τη NACE (αναθ. 1)»· ότι οι μονάδες αυτές πρέπει να ορισθούν·

ότι είναι απαραίτητο οι στατιστικές μονάδες που κατατάσσονται σύμφωνα με τη NACE (αναθ. 1) να ορίζονται ομοιόμορφα σε όλα τα κράτη μέλη έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η συγκρισιμότητα μεταξύ των αντίστοιχων εθνικών και κοινοτικών στατιστικών·

ότι είναι επιθυμητό να περιοριστεί ο αριθμός των στατιστικών μονάδων του παραγωγικού συστήματος·

ότι για τη διεθνή συγκρισιμότητα των οικονομικών στατιστικών πρέπει τα κράτη μέλη και τα κοινοτικά όργανα να χρησιμοποιούν στατιστικές μονάδες που να συνδέονται άμεσα αφενός μεν με τη σχετική περιγραφή που αναφέρεται στην εισαγωγή της διεθνούς πρότασης βιομηχανικής ονοματολογίας CITI (αναθ. 3) των Ηνωμένων Εθνών, αφετέρου δε με τα έγγραφα του συστήματος εθνικών λογαριασμών των Ηνωμένων Εθνών·

ότι το παραγωγικό σύστημα αποτελείται από το σύνολο των φορέων που συμμετέχουν στην παραγωγή και από το σύνολο των οικονομικών και χρηματοπιστωτικών πράξεων που αυτοί πραγματοποιούν·

ότι η αυστηρή και γενικευμένη εφαρμογή των εν λόγω μονάδων απαιτεί τη θέσπιση μιας μεταβατικής περιόδου,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κατάλογο των στατιστικών μονάδων, οι οποίες θα ονομάζονται στο εξής «στατιστικές μονάδες του παραγωγικού συστήματος» καθώς και τα χρησιμοποιούμενα κριτήρια, τους ορισμούς αυτών των μονάδων και τις επεξηγηματικές σημειώσεις που περιλαμβάνονται στο παράρτημα.

Άρθρο 2

Οι ορισμοί των στατιστικών μονάδων του παραγωγικού συστήματος χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή για τον προσδιορισμό των μονάδων με σκοπό τη συλλογή, τη διαβίβαση, τη δημοσίευση και την ανάλυση των στατιστικών πληροφοριών σχετικά με το παραγωγικό σύστημα και κυρίως εκείνων που σχετίζονται με τη NACE (αναθ. 1).

Άρθρο 3

Από την 1η Ιανουαρίου 1994 για τους σκοπούς που αναφέρονται στο άρθρο 2, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τους ορισμούς που προβλέπονται στο άρθρο 1 εφόσον πρόκειται για στατιστικές πληροφορίες που αφορούν μεταγενέστερα αυτής της ημερομηνίας γεγονότα.

Άρθρο 4

1. Κατά τη διάρκεια μεταβατικής περιόδου που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 1994 και λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 1995, ένα κράτος μέλος μπορεί να χρησιμοποιεί, για στατιστικές σχετικά με την περίοδο αυτή, στατιστικές μονάδες του παραγωγικού συστήματος διαφορετικές από τις προβλεπόμενες από το άρθρο 1. Στις περιπτώσεις αυτές, τα στατιστικά στοιχεία που προορίζονται για την Επιτροπή και αφορούν τη μεταβατική περίοδο, θα αναπροσαρμόζονται όσο το δυνατόν ακριβέστερα και θα διαβιβάζονται σύμφωνα με το παράρτημα.

2. Η Επιτροπή μπορεί, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από αίτημα ενός κράτους μέλους, για δεόντως αιτιολογημένους τεχνι-

▼B

κούς ή λειτουργικούς λόγους, να παρατείνει τη μεταβατική περίοδο το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1997.

Άρθρο 5

Μετά το τέλος της μεταβατικής περιόδου που αναφέρεται στο άρθρο 4, η Επιτροπή μπορεί να επιτρέψει σε ένα κράτος μέλος να χρησιμοποιεί άλλες στατιστικές μονάδες του παραγωγικού συστήματος με την προϋπόθεση ότι οι μονάδες αυτές θα θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 6.

Άρθρο 6

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, περιλαμβανομένων των μέτρων αναπροσαρμογής στις οικονομικές και τεχνικές εξελίξεις, που αφορούν ιδιαίτερα τις στατιστικές μονάδες του παραγωγικού συστήματος, τα χρησιμοποιούμενα κριτήρια και οι ορισμοί που ορίζονται στο παράρτημα, θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 7.

Άρθρο 7

1. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην επιτροπή στατιστικού προγράμματος (ΕΣΠ) η οποία έχει συσταθεί με την απόφαση 89/382/ΕΟΚ, Ευρατόμ[1], σχέδιο των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο αυτό μέσα στην προθεσμία που ο πρόεδρος μπορεί να ορίσει ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος. Η γνώμη διατυπώνεται με την πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 148 παράγραφος 2 της συνθήκης για την έκδοση των αποφάσεων που καλείται να λάβει το Συμβούλιο ύστερα από πρόταση της Επιτροπής. Κατά την ψηφοφορία στην επιτροπή, οι ψήφοι των αντιπροσώπων των κρατών μελών σταθμίζονται σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο. Ο πρόεδρος δεν λαμβάνει μέρος στην ψηφοφορία.

2. Η Επιτροπή θεσπίζει μέτρα τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν αμέσως. Εάν, όμως, τα μέτρα αυτά δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη που διατύπωσε η επιτροπή, ανακοινώνονται αμέσως από την Επιτροπή στο Συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή η Επιτροπή μπορεί να αναβάλει, για τρεις μήνες από την ημερομηνία της ανακοίνωσης αυτής, την εφαρμογή των μέτρων που αποφάσισε.

3. Το Συμβούλιο, με ειδική πλειοψηφία, μπορεί να λάβει διαφορετική απόφαση μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται στην παράγραφο 2.

Άρθρο 8

Οι στατιστικές μονάδες του παραγωγικού συστήματος που αναφέρονται σε κοινοτική πράξη κοινοτικού δικαίου η οποία διέπει μία κοινοτική στατιστική πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με τις έννοιες και την ορολογία του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 9

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

[1] ΕΕ αριθ. L 181 της 28. 6. 1989, σ. 47.

▼B

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΜΕΡΟΣ Ι

Κατάλογος των μονάδων

Ο κατάλογος των στατιστικών μονάδων του παραγωγικού συστήματος έχει ως εξής:

Α. επιχείρηση·

Β. θεσμική μονάδα·

Γ. ομάδα επιχειρήσεων·

Δ. μονάδα οικονομικής δραστηριότητας (ΜΟΔ)·

Ε. μονάδα ομοιογενούς παραγωγής (ΜΟΠ)·

ΣΤ. τοπική μονάδα·

Ζ. τοπική μονάδα οικονομικής δραστηριότητας (τοπική ΜΟΔ)·

Η. τοπική μονάδα ομοιογενούς παραγωγής (τοπική ΜΟΠ).

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Χρησιμοποιούμενα κριτήρια

Οι στατιστικές μονάδες που εμφανίζονται στον παρόντα κανονισμό ορίζονται με βάση τρία κριτήρια. Η σχετική σημασία των κριτηρίων αυτών μεταβάλλεται, ανάλογα με τη μονάδα.

Α. *Νομικά, λογιστικά ή οργανωτικά κριτήρια*

1. Για τον προσδιορισμό ορισμένων μονάδων που αναγνωρίζονται και εντοπίζονται στο χώρο της οικονομίας, απαιτείται η χρησιμοποίηση κριτηρίων νομικού ή θεσμικού χαρακτήρα. Μερικές φορές, ορισμένες νομικά αυτοτελείς μονάδες πρέπει να ομαδοποιούνται, διότι δεν διαθέτουν επαρκή βαθμό αυτονομίας σε οργανωτικό επίπεδο. Για τον προσδιορισμό ορισμένων άλλων μονάδων απαιτείται επίσης η εφαρμογή κριτηρίων λογιστικού ή χρηματοοικονομικού χαρακτήρα.

2. Για το σχηματισμό της μονάδας «επιχείρηση» απαιτείται η χρήση νομικών μονάδων που ασκούν συνολικά ή μερικά μια παραγωγική δραστηριότητα.

3. Οι νομικές μονάδες είναι:

   — είτε νομικά πρόσωπα, των οποίων η ύπαρξη αναγνωρίζεται από το νόμο, ανεξάρτητα από τα άτομα ή τους οργανισμούς που τα κατέχουν ή που είναι μέλη τους,

   — είτε φυσικά πρόσωπα, που ασκούν μια οικονομική δραστηριότητα ως ελεύθεροι επαγγελματίες.

4. Η νομική μονάδα αποτελεί πάντα, μόνη της ή μαζί με άλλες μονάδες, τη νομική στήριξη της στατιστικής μονάδας «επιχείρηση».

Β. *Γεωγραφικό κριτήριο*

1. Μία μονάδα μπορεί να εντοπισθεί γεωγραφικά. Διακρίνουμε το τοπικό, το περιφερειακό, το εθνικό, το κοινοτικό και το παγκόσμιο επίπεδο.

2. Το τοπικό επίπεδο αντιστοιχεί στη μικρότερη διοικητική μονάδα που είναι: η «commune» ή «gemeente» στο Βέλγιο, η «kommune» στη Δανία, η «Gemeinde» στη Γερμανία, ο «δήμος» ή η «Κοινότητα» στην Ελλάδα, το «municipio» στην Ισπανία, η «commune» στη Γαλλία, το «DED/ward» στην Ιρλανδία, η «commune» στην Ιταλία, η «commune» στο Λουξεμβούργο, η «gemeente» στις Κάτω Χώρες, ►**A1** the «Gemeinde» in Austria, the «concelho» in Portugal, the «kunta — kommun» in Finland, the «primärkommun» in Sweden and the «ward» in the United Kingdom. ◄

3. Τα περιφερειακά επίπεδα ορίζονται από την ονοματολογία εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS). Στην ονοματολογία αυτή διακρίνονται τα επίπεδα I, II και III.

▼B

4. Οι μονάδες παρατήρησης, όπως και οι μονάδες ανάλυσης, πρέπει να προσδιορίζονται έτσι ώστε να είναι δυνατή η καταγραφή κατά προτεραιότητα των δεδομένων για κάθε κράτος μέλος και να είναι δυνατή η ομαδοποίηση των στοιχείων κάθε κράτους μέλους ώστε να καθίσταται δυνατή η λήψη στοιχείων για το σύνολο της Κοινότητας, ή και για ακόμη μεγαλύτερους οικονομικούς χώρους.

5. Οι κανόνες σχετικά με τα γεωγραφικά κριτήρια πρέπει να είναι αυστηροί ώστε να επιτρέπουν τις ενοποιήσεις και να αποτρέπουν τις διπλομετρήσεις και τις παραλείψεις.

Γ. *Κριτήριο δραστηριότητας*

1. Η παραγωγική δράση, εφεξής καλούμενη «δραστηριότητα», προκύπτει από μία συνέργεια μέσων (εξοπλισμός, εργατικό δυναμικό, μέθοδοι παραγωγής, δίκτυο πληροφοριών και προϊόντα) που οδηγούν στην παραγωγή συγκεκριμένων αγαθών ή υπηρεσιών. Μία δραστηριότητα χαρακτηρίζεται από εισροές προϊόντων (αγαθά ή υπηρεσίες), από μία παραγωγική διαδικασία και από τα παραγόμενα προϊόντα.

2. Οι δραστηριότητες καθορίζονται σε συνάρτηση με ένα συγκεκριμένο επίπεδο της ονοματολογίας NACE (αναθ. 1).

3. Όταν στα πλαίσια μιας και της αυτής μονάδας ασκούνται πολλές δραστηριότητες, οι δραστηριότητες αυτές — που δεν είναι βοηθητικές δραστηριότητες — είναι διατεταγμένες με βάση την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε τιμές κόστους συντελεστών παραγωγής την οποία παράγουν. Διακρίνουμε την κύρια δραστηριότητα και τις δευτερεύουσες δραστηριότητες.

4. Αν, λόγω άγνοιας των προστιθέμενων αξιών, πρέπει να χρησιμοποιηθούν άλλα κριτήρια π.χ. όπως η απασχόληση, οι συνολικές μισθολογικές δαπάνες, ο κύκλος εργασιών και οι ακινητοποιήσεις, τα στοιχεία αυτά πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τρόπον ώστε να επιτυγχάνεται η μεγαλύτερη δυνατή προσέγγιση με την ταξινόμηση που θα βασιζόταν στις προστιθέμενες αξίες.

5. Οι μονάδες ταξινομούνται με βάση τις δραστηριότητές τους. Την ταξινόμηση της μονάδας καθορίζει η δραστηριότητά της που υπερβαίνει το 50 % της προστιθέμενης αξίας της. Στις άλλες περιπτώσεις πρέπει να ακολουθηθούν οι κανόνες ταξινόμησης. Η ταξινόμηση αυτή γίνεται βαθμηδόν από το υψηλότερο επίπεδο ομαδοποίησης, δηλαδή το τμήμα (κωδικός ενός γράμματος), έως την κλάση (τετραψήφιος κωδικός) περνώντας ενδιαμέσως από τη διαίρεση (διψήφιος κωδικός) και την ομάδα (τριψήφιος κωδικός). Σε κάθε επίπεδο η ταξινόμηση πρέπει να είναι συμβατή με το προηγούμενο επίπεδο. Αρμόδια στον τομέα αυτό είναι η επιτροπή στατιστικού προγράμματος που συγκροτήθηκε από το άρθρο 7 του κανονισμού NACE (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90.

6. Με την κύρια και τις δευτερεύουσες δραστηριότητες συνδέονται διάφορες βοηθητικές δραστηριότητες όπως π.χ. η διοίκηση, η λογιστική, η πληροφορική, η επίβλεψη, η αγορά, η πώληση και η προώθηση των πωλήσεων, η αποθήκευση, η επισκευή, η μεταφορά και η τροφοδοσία.

   Οι εν λόγω βοηθητικές δραστηριότητες της μονάδας είναι εκείνες που ασκούνται για να καταστήσουν δυνατή ή να διευκολύνουν την παραγωγή, εκ μέρους αυτής της μονάδας, αγαθών και υπηρεσιών που προορίζονται για τρίτους. Τα προϊόντα των βοηθητικών δραστηριοτήτων δεν διατίθενται σε τρίτους.

7. Η έννοια της βοηθητικής δραστηριότητας αναπτύσσεται στο τέταρτο τμήμα του σημείου Β.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

Ορισμοί των μονάδων του παραγωγικού συστήματος και επεξηγηματικές σημειώσεις για κάθε μονάδα

Α. *Επιχείρηση*

Η *επιχείρηση* αποτελείται από τον μικρότερο συνδυασμό νομικών μονάδων που απαρτίζει μια οργανωτική μονάδα παραγωγής αγαθών και υπηρεσιών η οποία διαθέτει ορισμένο βαθμό αυτονομίας σε επίπεδο λήψης αποφάσεων, κυρίως όσον αφορά τη διάθεση των τρεχόντων πόρων της. Μια επιχείρηση μπορεί να ασκεί μία ή περισσότερες δραστηριότητες σε έναν ή περισσότερους τόπους. Μια επιχείρηση μπορεί να αποτελείται από μία μόνο νομική μονάδα.

▼B

Επεξηγηματικές σημειώσεις

Η επιχείρηση, έτσι, όπως ορίζεται, είναι ένας οικονομικός φορέας που μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις, να αντιστοιχεί με την ένωση πολλών νομικών μονάδων. Πράγματι, ορισμένες νομικές μονάδες ασκούν δραστηριότητες αποκλειστικά προς όφελος κάποιας άλλης νομικής μονάδας και η ύπαρξή τους οφείλεται αποκλειστικά και μόνο σε διοικητικούς λόγους (π.χ. φορολογικούς), οι οποίοι δεν έχουν σημασία από οικονομική άποψη. Στην κατηγορία αυτή ανήκει επίσης ένα μεγάλο μέρος των νομικών μονάδων χωρίς εργαζόμενους. Συχνά, οι δραστηριότητές τους πρέπει να ερμηνεύονται ως δραστηριότητες βοηθητικές των δραστηριοτήτων της μητρικής νομικής μονάδας στην οποία ανήκουν και με την οποία πρέπει να συνδεθούν για να αποτελέσουν το φορέα «επιχείρηση» που χρησιμοποιείται για την οικονομική ανάλυση.

Β. *Θεσμική μονάδα*

Η *θεσμική μονάδα* είναι ένα στοιχειώδες κέντρο λήψης αποφάσεων οικονομικής φύσης. Χαρακτηρίζεται από ενιαία συμπεριφορά, καθώς και από μία αυτονομία λήψης αποφάσεων όσον αφορά την άσκηση της κύριας δραστηριότητάς της. Θεωρείται ότι μία μονάδα αποτελεί θεσμική μονάδα όταν έχει αυτονομία λήψης αποφάσεων κατά την άσκηση της κύριας δραστηριότητάς της και τηρεί πλήρη σειρά λογιστικών λογαριασμών:

— για να θεωρηθεί ότι έχει αυτονομία αποφάσεων όσον αφορά την άσκηση της κύριας δραστηριότητάς της, η μονάδα πρέπει να είναι υπεύθυνη και συνεπής στις αποφάσεις που λαμβάνει και στις ενέργειες στις οποίες προβαίνει,

— για να θεωρηθεί ότι τηρεί πλήρη σειρά λογιστικών λογαριασμών, η μονάδα πρέπει να διαθέτει αφενός μεν λογιστικά έγγραφα στα οποία να εμφανίζονται όλες οι οικονομικές και χρηματοπιστωτικές συναλλαγές που διεξάγει κατά τη λογιστική περίοδο αναφοράς αφετέρου δε ισολογισμό των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.

Επεξηγηματικές σημειώσεις

1. Στο πλαίσιο του τομέα των εταιριών, η επιχείρηση αντιστοιχεί στη θεσμική μονάδα του ευρωπαϊκού συστήματος ολοκληρωμένων λογαριασμών «ΕΣΟΛ». Υπάρχουν επίσης παραπλήσιες θεσμικές μονάδες στους τομείς των δημόσιων διοικήσεων και των ιδιωτικών φορέων. Η θεσμική μονάδα στον τομέα των νοικοκυριών καλύπτει όλες τις δραστηριότητες των νοικοκυριών, ενώ ο όρος «επιχείρηση» χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τις παραγωγικές τους δραστηριότητες.

2. Η εφαρμογή των παραπάνω κανόνων οδηγεί στις ακόλουθες λύσεις, όσον αφορά τους οργανισμούς που δεν διαθέτουν σαφώς τα δύο προαναφερόμενα χαρακτηριστικά της θεσμικής μονάδας:

   α) τα νοικοκυριά, δεδομένου ότι διαθέτουν αυτονομία λήψης αποφάσεων κατά την άσκηση της δραστηριότητάς τους, είναι πάντοτε θεσμικές μονάδες, έστω και αν δεν τηρούν πλήρη σειρά λογιστικών λογαριασμών·

   β) οι οργανισμοί που δεν τηρούν πλήρη σειρά λογιστικών λογαριασμών συγχωνεύονται με τις θεσμικές μονάδες στους λογαριασμούς των οποίων ενσωματώνονται οι μερικοί λογαριασμοί τους·

   γ) οι οργανισμοί οι οποίοι, ενώ τηρούν πλήρη σειρά λογιστικών λογαριασμών, δεν έχουν αυτονομία λήψης αποφάσεων κατά την άσκηση της βασικής τους δραστηριότητας συγχωνεύονται με τις μονάδες που τους ελέγχουν·

   δ) οι οργανισμοί που πληρούν τον ορισμό της θεσμικής μονάδας εξακολουθούν να θεωρούνται ως θεσμικές μονάδες, ακόμη και αν δεν δημοσιεύουν με κανένα τρόπο τους λογιστικούς λογαριασμούς τους·

   ε) οι οργανισμοί που αποτελούν μέρος μιας ομάδας επιχειρήσεων και τηρούν πλήρη σειρά λογιστικών λογαριασμών θεωρούνται ως θεσμικές μονάδες, ακόμη και αν έχουν εκχωρήσει, εν τοις πράγμασι ή με νομική πράξη, μέρος της αυτονομίας τους όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων στον κεντρικό οργανισμό (ελέγχουσα εταιρεία — holding) που είναι υπεύθυνος για τη γενική διεύθυνση της ομάδας. Η ίδια η ελέγχουσα εταιρεία (holding) θεωρείται ως θεσμική μονάδα, διαφορετική από τις ομάδες που ελέγχει.

▼B

3. Θεωρούνται ως θεσμικές μονάδες:

— οι μονάδες που τηρούν πλήρη σειρά λογιστικών λογαριασμών και διαθέτουν αυτονομία λήψης αποφάσεων:

α) οι κεφαλαιουχικές εταιρείες·

β) οι συνεταιρισμοί και οι προσωπικές εταιρείες που έχουν νομική προσωπικότητα·

γ) οι δημόσιες επιχειρήσεις που λειτουργούν με καθεστώς το οποίο τους προσδίδει νομική προσωπικότητα·

δ) τα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που έχουν νομική προσωπικότητα·

ε) οι δημόσιοι διοικητικοί οργανισμοί,

— οι μονάδες που τηρούν πλήρη σειρά λογιστικών λογαριασμών και οι οποίες, κατά συνθήκη, θεωρούνται ότι διαθέτουν αυτονομία λήψης αποφάσεων:

στ) οι οιονεί εταιρείες: ατομικές επιχειρήσεις, προσωπικές εταιρείες, δημόσιες επιχειρήσεις εκτός από αυτές που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) και γ), εφόσον η οικονομική και χρηματοπιστωτική τους δραστηριότητα μπορεί να διαχωριστεί από τη δραστηριότητα των ιδιοκτητών τους και συγγενεύει με τη δραστηριότητα των κεφαλαιουχικών εταιρειών,

— οι μονάδες που δεν τηρούν απαραιτήτως πλήρη σειρά λογιστικών λογαριασμών αλλά οι οποίες, κατά συνθήκη, θεωρείται ότι διαθέτουν αυτονομία λήψης αποφάσεων:

ζ) τα νοικοκυριά.

Γ. *Ομάδα επιχειρήσεων*

Η *ομάδα επιχειρήσεων* συγκεντρώνει επιχειρήσεις που συνδέονται μεταξύ τους με νομικούς-χρηματοοικονομικούς δεσμούς. Η ομάδα επιχειρήσεων μπορεί να έχει περισσότερα του ενός κέντρα λήψης αποφάσεων κυρίως, όσον αφορά την πολιτική παραγωγής, πωλήσεων και κερδών· μπορεί επίσης να έχει ενοποιήσει ορισμένες πτυχές της χρηματοοικονομικής διαχείρισης και της φορολογίας. Αποτελεί μία οικονομική οντότητα η οποία είναι σε θέση να πραγματοποιεί επιλογές που αφορούν, ιδιαίτερα, τις συνασπισμένες μονάδες που τη συνθέτουν.

Επεξηγηματικές σημειώσεις

1. Για ορισμένες παρατηρήσεις και αναλύσεις είναι μερικές φορές χρήσιμο και αναγκαίο να μελετούνται οι δεσμοί μεταξύ ορισμένων επιχειρήσεων και να ομαδοποιούνται εκείνες που συνδέονται μεταξύ τους με στενούς δεσμούς. Υπάρχουν πολλές εργασίες που δεν έχουν ολοκληρωθεί, σχετικά με την έννοια της ομάδας επιχειρήσεων. Η έννοια αυτή ορίζεται στον παρόν κείμενο με βάση την έννοια της «λογιστικής ομάδας» όπως εμφανίζεται στην έβδομη οδηγία 83/349/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 193 της 18. 7. 1983, σ. 1).

Η εν λόγω οδηγία τέθηκε για πρώτη φορά σε εφαρμογή για τους ενοποιημένους λογαριασμούς του οικονομικού έτους που άρχισε στη διάρκεια του 1990. Η οδηγία 90/605/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 317 της 16. 11. 1990, σ. 60) διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής της έβδομης οδηγίας.

2. Κατά την έννοια της έβδομης οδηγίας, τεκμαίρεται η ύπαρξη ομάδας όταν τουλάχιστον το 20 % του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου κατέχονται ή ελέγχονται από άλλη επιχείρηση. Οι όροι ελέγχου της εξουσίας διορισμού των διευθυντικών στελεχών είναι κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Πέραν του οικονομικού ελέγχου (κατά πλειοψηφία), στόχος είναι να λαμβάνεται υπόψη ο πραγματικός (ουσιαστικός) έλεγχος.

3. Ο ορισμός αυτός δεν προσφέρεται ως έχει για τη στατιστική ανάλυση, διότι οι «λογιστικές ομάδες» δεν αποτελούν διακεκριμένα μεταξύ τους και προσθετικά σύνολα επιχειρήσεων. Απαιτείται επομένως ο ορισμός μιας άλλης στατιστικής μονάδας, της «ομάδας επιχειρήσεων», που προκύπτει από τη «λογιστική ομάδα» με τις ακόλουθες μετατροπές:

— λαμβάνονται υπόψη μόνο οι λογιστικές μονάδες του υψηλότερου επιπέδου ενοποίησης: «επικεφαλής ομάδας»,

▼B

— στην «ομάδα επιχειρήσεων» συγκαταλέγονται οι μονάδες οι λογαριασμοί των οποίων ενσωματώνονται συνολικά στους λογαριασμούς της ενοποιούσας εταιρείας,

— προστίθενται οι ελεγχόμενες κατά πλειοψηφία μονάδες οι λογαριασμοί των οποίων δεν περιλαμβάνονται στη συνολική ενοποίηση κατ' εφαρμογή ενός από τα κριτήρια που κάνει δεκτά η έβδομη οδηγία: διαφορά ως προς τη φύση της δραστηριότητας ή μικρό σχετικό μέγεθος,

— δεν λαμβάνονται υπόψη οι προσωρινοί δεσμοί διάρκειας μικρότερης του ενός έτους.

4. Η ομάδα επιχειρήσεων είναι ένα σύνολο επιχειρήσεων που ελέγχεται από την «επικεφαλής του ομίλου επιχείρηση». Η επικεφαλής του ομίλου επιχείρηση είναι μια μητρική νομική μονάδα που δεν ελέγχεται (άμεσα ή έμμεσα) από καμία άλλη νομική μονάδα. Κάθε επιχείρηση θυγατρική μιας θυγατρικής επιχείρησης θεωρείται ως θυγατρική της μητρικής επιχείρησης. Επιπλέον παρατηρείται ότι σε εταιρείες με συνεταιριστική ή αμοιβαία μορφή υπάρχουν ειδικά σύνολα στα οποία τα μέρη της μητρικής επιχείρησης ανήκουν στις θυγατρικές επιχειρήσεις.

5. Οι ομάδες επιχειρήσεων αποτελούνται συχνά από μονάδες που συνδέονται μεταξύ τους με πολλές και διάφορες σχέσεις όπως ιδιοκτησίας, ελέγχου και διαχείρισης. Είναι συχνό φαινόμενο αυτές οι μονάδες να διατηρούν σχέσεις με μονάδες της οικογένειας που ανήκουν σε πολλές διαφορετικές γενιές. Η μονάδα «ομάδα επιχειρήσεων» αντιστοιχεί συχνά σε ένα σύνολο στα πλαίσια του οποίου αναπτύσσονται πολύπλοκες σχέσεις· επιπλέον, είναι συχνά πολύ ανομοιογενής ως προς τις δραστηριότητές της. Στο εσωτερικό ομάδων επιχειρήσεων μπορούν να προσδιοριστούν υποομάδες.

6. Είναι χρήσιμο να γνωρίζει κανείς όλους τους δεσμούς (πλειοψηφίας ή μειοψηφίας) οι οποίοι, μέσω του δικτύου των θυγατρικών και υποθυγατρικών, συνδέουν την επικεφαλής της ομάδας επιχείρηση με την ελεγχόμενη επιχείρηση. Αυτό καθιστά δυνατή την κατάρτιση του συνόλου του οργανογράμματος της ομάδας.

7. Δεδομένων των συνεπειών των διαφόρων λογιστικών οδηγιών, θα πρέπει πάντα να καταβάλλεται προσπάθεια να εντοπιστούν μεταξύ των επιμέρους μονάδων που συγκροτούν την ομάδα εκείνες οι οποίες υπάγονται στις «μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις» και εκείνες που πρέπει να καταταγούν στους «χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς». Στα πλαίσια των τελευταίων αυτών οργανισμών πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των μονάδων που αποτελούν μέρος «πιστωτικών ιδρυμάτων» και εκείνων που αποτελούν μέρος «ασφαλιστικών επιχειρήσεων». Η δραστηριότητα των ομάδων αναπτύσσεται σε παγκόσμια κλίμακα, πρέπει όμως να αναλύεται για την οικονομική επικράτεια κάθε κράτους μέλους, καθώς και για την οικονομική επικράτεια της Κοινότητας.

8. Η μονάδα «ομάδα επιχειρήσεων» είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για χρηματοοικονομικές αναλύσεις, καθώς και για αναλύσεις που αφορούν τη στρατηγική των επιχειρήσεων, είναι όμως υπερβολικά ανομοιογενής και ασταθής για να γίνει η κεντρική μονάδα παρατήρησης και ανάλυσης· ως τέτοια παραμένει η επιχείρηση. Η ομάδα επιχειρήσεων χρησιμοποιείται για τη συγκέντρωση και παρουσίαση ορισμένων πληροφοριών.

Δ. *Μονάδα οικονομικής δραστηριότητας (ΜΟΔ)*

Η *μονάδα οικονομικής δρατηριότητας (ΜΟΔ)* συγκεντρώνει στα πλαίσια μιας επιχείρησης όλα τα τμήματα που συμβάλλουν στην άσκηση μιας δραστηριότητας σε επίπεδο κλάσης (τετραψήφιος κωδικός) της ονοματολογίας NACE (αναθ. 1). Πρόκειται για μια οντότητα η οποία αντιστοιχεί σε μία ή περισσότερες λειτουργικές υποδιαιρέσεις της επιχείρησης. Η επιχείρηση διαθέτει ένα σύστημα πληροφοριών που είναι ικανό να παράσχει ή να υπολογίσει, για κάθε ΜΟΔ, τουλάχιστον την αξία της παραγωγής, της ενδιάμεσης κατανάλωσης, των δαπανών προσωπικού, του πλεονάσματος λειτουργίας καθώς και την απασχόληση και τον ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου.

Επεξηγηματικές σημειώσεις

1. Η ΜΟΔ δημιουργήθηκε ως μονάδα παρατήρησης για να καταστούν περισσότερο ομοιογενή τα αποτελέσματα των στατιστικών ερευνών κατά δραστηριότητα, ώστε, με τον τρόπο αυτό, να βελτιωθεί και η συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων αυτών σε διεθνές

▼B

επίπεδο. Αυτό έγινε διότι στο επίπεδο των επιχειρήσεων παρατηρούνται αποκλίνουσες μορφές οριζόντιας και κάθετης ολοκλήρωσης τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Ένας φορέας που ασκεί μόνο βοηθητικές δραστηριότητες για μια επιχείρηση στην οποία ανήκει δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ξεχωριστή ΜΟΔ. Ουσιαστικά, η «ΜΟΔ» αντιστοιχεί στον πρακτικό ορισμό της παραγράφου 96 της εισαγωγής της CITI (αναθ. 3).

2. Οι ΜΟΔ που υπάγονται σε συγκεκριμένη θέση της ονοματολογίας NACE (αναθ. 1) μπορούν να παράγουν προϊόντα διαφορετικά από τα προϊόντα της ομοιογενούς ομάδας που χαρακτηρίζει τη δραστηριότητά τους λόγω των δευτερευουσών δραστηριοτήτων που ασκούν και οι οποίες δεν μπορούν να διακριθούν με βάση τα διαθέσιμα λογιστικά έγγραφα. Αντίθετα, οι ΜΟΔ που ταξινομούνται — με βάση την κύρια δραστηριότητά τους — σε μία συγκεκριμένη θέση ονοματολογίας καλύπτουν όλη την παραγωγή ομοιογενών ομάδων συγκεκριμένων προϊόντων, διότι αυτά τα συγκεκριμένα προϊόντα μπορεί να αποτελούν αντικείμενο επεξεργασία στα πλαίσια δευτερευουσών δραστηριοτήτων ΜΟΔ που υπάγονται σε άλλη θέση της ονοματολογίας.

3. Έχουν αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό στα πλαίσια των επιχειρήσεων εσωτερικοί λογαριασμοί (π.χ. κέντρα κέρδους ή κόστους) βάσει κριτηρίων τα οποία συχνά συγγενεύουν με την έννοια της δραστηριότητας. Οι λογαριασμοί αυτοί επιτρέπουν την παροχή πληροφοριών σε επίπεδο ΜΟΔ ώστε να είναι δυνατό να αποτελούν οι τελευταίες αντικείμενο παρατήρησης.

4. Όλες οι δαπάνες των βοηθητικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης πρέπει να αποδίδονται στην κύρια ή τις δευτερεύουσες δραστηριότητες και, συνεπώς, στις ΜΟΔ που αποτελούν αντικείμενο παρατήρησης στο πλαίσιο της επιχείρησης.

Ε. *Μονάδα ομοιογενούς παραγωγής (ΜΟΠ)*

Η *Μονάδα ομοιογενούς παραγώγης (ΜΟΠ)* χαρακτηρίζεται από μία αποκλειστική δραστηριότητα, η οποία προσδιορίζεται από εισροές προϊόντων, από μία συγκεκριμένη παραγωγή διαδικασία, καθώς και από εκροές ομοιογενών προϊόντων. Τα προϊόντα που αποτελούν τις εισροές και τις εκροές της χαρακτηρίζονται και αυτά συγχρόνως από τα φυσικά χαρακτηριστικά τους, το βαθμό επεξεργασίας τους και την τεχνική παραγωγής που χρησιμοποιείται, με αναφορά σε κάποια ονοματολογία προϊόντων. Η μονάδα ομοιογενούς παραγωγής μπορεί να αντιστοιχεί σε μία θεσμική μονάδα ή σε μέρος της· δεν μπορεί όμως ποτέ να ανήκει σε δύο διαφορετικές θεσμικές μονάδες.

Επεξηγηματικές σημειώσεις

1. Για να είναι σε θέση να αναλύει με ακρίβεια την παραγωγική διαδικασία, το ευρωπαϊκό σύστημα ολοκληρωμένων οικονομικών λογαριασμών επέλεξε μονάδες ομοιογενούς παραγωγής που επιτρέπουν τη μελέτη των σχέσεων τεχνικοοικονομικού χαρακτήρα. Στην πράξη, αυτές οι μονάδες ανάλυσης, που χρησιμοποιούνται κυρίως για τους πίνακες εισροών/εκροών και δεν μπορούν, γενικά, να αποτελέσουν αντικείμενο άμεσης παρατήρησης, σχηματίζονται βάσει στοιχείων που συγκεντρώθηκαν για τις μονάδες που αποτελούν αντικείμενο παρατήρησης.

2. Οι μονάδες παρατήρησης αναπτύσσουν, στις περισσότερες περιπτώσεις, μεικτές ή αλληλοεπικαλυπτόμενες δραστηριότητες. Μπορεί να έχουν κάποια κύρια δραστηριότητα, μερικές δευτερεύουσες δραστηριότητες, δηλαδή δραστηριότητες που ανήκουν σε άλλους κλάδους, και βοηθητικές δραστηριότητες, όπως π.χ. διαχείριση, αγορές, πωλήσεις, αποθήκευση και επισκευές. Όταν μία μονάδα παρατήρησης έχει μία κύρια δραστηριότητα και μία ή περισσότερες δευτερεύουσες δραστηριότητες, θα υποδιαιρεθεί στον αντίστοιχο αριθμό μονάδων ομοιογενούς παραγωγής και οι δευτερεύουσες δραστηριότητες θα ταξινομηθούν σε θέσεις της ονοματολογίας διαφορετικές από αυτή της κύριας δραστηριότητας. Αντίθετα οι βοηθητικές δραστηριότητες της μονάδας παρατήρησης δεν διαχωρίζονται από τις κύριες ή δευτερεύουσες δραστηριότητες τις οποίες εξυπηρετούν.

3. Η μονάδα ομοιογενούς παραγωγής ορίζεται ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο αναπτύσσεται η δραστηριότητα. Στην CITI (αναθ. 3) η «μονάδα ομοιογενούς παραγωγής» ορίζεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αντιστοιχεί με την «τοπική ΜΟΠ». Πράγματι, η παράγραφος 112 της εισαγωγής της CITI (αναθ. 3) εξαρτάται από την παράγραφο 104.

▼B

ΣΤ. *Τοπική μονάδα*

Η *τοπική μονάδα* αντιστοιχεί σε μία επιχείρηση ή ένα τμήμα της (εργαστήριο, εργοστάσιο, κατάστημα, γραφείο, ορυχείο, αποθήκη) που βρίσκεται σε καθορισμένη γεωγραφική θέση. Σ' αυτόν τον τόπο ή απ' αυτόν τον τόπο ασκούνται οικονομικές δραστηριότητες στα πλαίσια των οποίων, εκτός εξαιρέσεων, ένα ή περισσότερα άτομα εργάζονται (ενδεχομένως με καθεστώς μερικής απασχόλησης) για λογαριασμό μιας και της αυτής επιχείρησης.

Επεξηγηματικές σημειώσεις

1. Στην περίπτωση κατά την οποία ένα άτομο εργάζεται σε περισσότερους του ενός τόπους (για εργασίες συντήρησης ή επιτήρησης) ή εργάζεται κατ' οίκον, η τοπική μονάδα από την οποία εξαρτάται είναι ο τόπος από τον οποίο λαμβάνει οδηγίες ή στον οποίο οργανώνεται η εργασία. Πρέπει να είναι δυνατός ο προσδιορισμός της εργασίας που συνδέεται με κάθε τοπική μονάδα. Ωστόσο, κάθε νομική μονάδα, από τη στιγμή που χρησιμοποιείται ως νομική στήριξη για μία επιχείρηση ή για μέρος της, πρέπει να διαθέτει μια τοπική μονάδα-έδρα, ακόμη και εάν αυτή δεν απασχολεί κανένα εργαζόμενο. Εξάλλου, μία τοπική μονάδα μπορεί να συγκεντρώνει μόνο βοηθητικές δραστηριότητες.

2. Ο προσδιορισμός της γεωγραφικής θέσης απαιτεί αυστηρή ερμηνεία: δύο μονάδες οι οποίες ανήκουν στην ίδια επιχείρηση αλλά βρίσκονται σε δύο διαφορετικούς τόπους (έστω και μέσα στη μικρότερη διοικητική μονάδα του κράτους μέλους) πρέπει να θεωρούνται ως δύο τοπικές μονάδες. Δεν αποκλείεται, ωστόσο, η ίδια τοπική μονάδα να εκτείνεται σε περισσότερες της μιας διοικητικές μονάδες. Στην περίπτωση αυτή ως καθοριστικός παράγοντας θεωρείται, κατά συνθήκη, η ταχυδρομική διεύθυνση.

3. Τα όρια του γηπέδου καθορίζουν τα όρια της εγκατάστασης· εννοείται, π.χ., ότι οι δημόσιοι δρόμοι που διασχίζουν το γήπεδο δεν διακόπτουν υποχρεωτικά τη συνέχεια των ορίων του. Ο ορισμός αυτός είναι παραπλήσιος με τον ορισμό που δίνεται στην παράγραφο 101 της CITI (αναθ. 3), εφόσον πρόκειται για τοποθεσία με την αυστηρή έννοια του όρου, διαφεύγει όμως από τον ορισμό που δίνεται στην παράγραφο 102 της ίδιας εισαγωγής εφόσον η αυστηρή έννοια του όρου δεν μπορεί να μεταβάλλεται ανάλογα με τις εκάστοτε στατιστικές· επιπλέον το κριτήριο των θέσεων απασχόλησης απαιτείται κανονικά πάντοτε.

4. Για τις ανάγκες των περιφερειακών λογαριασμών, το ΕΣΟΛ-REG (περιφερειακή εφαρμογή του ΕΣΟΛ) χρησιμοποιεί τον ίδιο ορισμό της τοπικής μονάδας.

Ζ. *Μονάδα οικονομικής δραστηριότητας σε τοπικό επίπεδο (τοπική ΜΟΔ)*

Η *μονάδα οικονομικής δραστηριότητας* σε τοπικό επίπεδο (τοπική ΜΟΔ) είναι το τμήμα μιας μονάδας οικονομικής δραστηριότητας σε τοπικό επίπεδο.

Επεξηγηματικές σημειώσεις

1. Κάθε ΜΟΔ πρέπει να έχει τουλάχιστον μία «τοπική ΜΟΔ»· ωστόσο, η ΜΟΔ μπορεί να συγκροτείται με τη συγκέντρωση τμημάτων μιας ή περισσότερων τοπικών μονάδων. Αντίθετα, μία τοπική μονάδα μπορεί να συγκεντρώνει, σε ορισμένες περιπτώσεις, μόνο ένα σύνολο βοηθητικών δραστηριοτήτων. Στην περίπτωση αυτή είναι δυνατό να γίνει συμπληρωματική ταξινόμηση της τοπικής μονάδας. Εξάλλου, κάθε επιχείρηση πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον μία «τοπική ΜΟΔ».

2. Η «τοπική ΜΟΔ» αντιστοιχεί στη θεωρητική έννοια του «καταστήματος», όπως αυτό ορίζεται στην παράγραφο 106 της CITI (αναθ. 3).

Η. *Μονάδα ομοιογενούς παραγωγής σε τοπικό επίπεδο (τοπική ΜΟΠ)*

Η *μονάδα ομοιογενούς παραγωγής* σε τοπικό επίπεδο (τοπική ΜΟΠ) είναι το τμήμα μιας μονάδας δραστηριότητας ομοιογενούς παραγωγής το οποίο δραστηριοποιείται σε τοπικό επίπεδο.

▼B

ΜΕΡΟΣ IV

Συμπληρωματικές επεξηγηματικές σημειώσεις

Α. *Οργανισμοί διοίκησης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα*

1. Στον τομέα των οργανισμών δημόσιας διοίκησης, η στατιστική μονάδα που είναι κατάλληλα για τη συλλογή και την κατάρτιση των στατιστικών ποικίλλει πολύ (μπορεί να είναι, για παράδειγμα, η κεντρική διοίκηση ή η τοπική διοίκηση της περιφέρειας, της επαρχίας, του νομού, της κομητείας, του δήμου ή του πολεοδομικού συγκροτήματος). Οι διάφοροι αυτοί οργανισμοί σχεδιάζουν, ελέγχουν και διαχειρίζονται συλλογικά τα οικονομικά των οργανισμών που τους απαρτίζουν (όπως τα υπουργεία, οι γενικές διευθύνσεις, οι διευθύνσεις, τα γραφεία ή οι υπηρεσίες). Ωστόσο, ορισμένοι από αυτούς — κυρίως οι τοπικές διοικήσεις — είναι προφανώς πολύ πιο ετερογενείς, όσον αφορά το είδος δραστηριότητας, από τις εταιρείες.

2. Οι δραστηριότητες των οργανισμών αυτών ανήκουν συνήθως στο τμήμα L της NACE (αναθ. 1) σχετικά με τη «Δημόσια διοίκηση και άμυνα: υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση». Άλλοι οργανισμοί ασκούν κυρίως δραστηριότητες που ανήκουν σε άλλα τμήματα: «Εκπαίδευση» (τμήμα Μ), «Υγεία και κοινωνική δράση» (τμήμα Ν), «Άλλες δραστηριότητες συλλογικών, κοινωνικών και προσωπικών υπηρεσιών» (τμήμα Ο) ή/και άλλες.

3. Όταν πρέπει να συνδυαστούν σειρές δεδομένων σχετικές με φορείς του ιδιωτικού τομέα με δεδομένα σχετικά με αυτούς τους οργανισμούς δημόσιας διοίκησης και ιδιωτικούς φορείς που είναι ταξινομημένοι σύμφωνα με το είδος της οικονομικής δραστηριότητας, είναι αναγκαίο να χρησιμοποιηθούν, για τον προσδιορισμό και την ταξινόμησή τους, στατιστικές μονάδες που αντιστοιχούν σε φορείς που προσεγγίζουν όσον το δυνατόν περισσότερο τις στατιστικές μονάδες, έτσι όπως έχουν οριστεί στον ιδιωτικό τομέα. Για το λόγο αυτό, όλα τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται στον ιδιωτικό τομέα είναι, κατ' αναλογία, εφαρμόσιμα για τους οργανισμούς δημόσιας διοίκησης. Το ίδιο ισχύει για τους οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα.

Β. *Βοηθητικές δραστηριότητες*

1. Μια δραστηριότητα πρέπει να θεωρείται ως βοηθητική εφόσον πληροί όλους τους ακόλουθους όρους:

   α) εξυπηρετεί αποκλειστικά και μόνο τη μονάδα στην οποία αναφέρεται· αυτό σημαίνει ότι τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παράγονται δεν πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών στην αγορά·

   β) υπάρχει, όσον αφορά τη μορφή και τη σπουδαιότητά της, σε κάθε παρόμοια παραγωγική μονάδα·

   γ) παράγει υπηρεσίες ή, κατ' εξαίρεση, αγαθά που δεν υπεισέρχονται στη σύνθεση του τελικού προϊόντος της μονάδας (π.χ. μικροεργαλεία ή ικριώματα)·

   δ) συμβάλλει στις τρέχουσες δαπάνες της μονάδας αυτής καθαυτής, δηλαδή δεν οδηγεί σε ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου.

2. Η διάκριση μεταξύ βοηθητικής, κύριας και δευτερεύουσας δραστηριότητας μπορεί να γίνει σαφέστερη με τα ακόλουθα μερικά παραδείγματα:

   — η παραγωγή μικροεργαλείων για χρήση από τη μονάδα αποτελεί βοηθητική δραστηριότητα (πληρούνται όλα τα κριτήρια),

   — η μεταφορά για ίδιο λογαριασμό αποτελεί γενικά βοηθητική δραστηριότητα (πληρούνται όλα τα κριτήρια),

   — η πώληση της ίδιας παραγωγής αποτελεί βοηθητική δραστηριότητα, διότι ο γενικός κανόνας είναι ότι δεν μπορεί κανείς να παράγει χωρίς να πουλάει. Ωστόσο, αν στα πλαίσια μιας επιχείρησης παραγωγής μπορεί να εντοπιστεί ένα σημείο λιανικής πώλησης (πώληση απευθείας στον τελικό καταναλωτή) το οποίο αποτελεί, π.χ. τοπική μονάδα, αυτό το σημείο πώλησης θα μπορεί κατ' εξαίρεση και για ορισμένες αναλύσεις να εξομοιώνεται με μονάδα οικονομικής δραστηριότητας. Αυτή η μονάδα παρατήρησης θα αποτελεί, στην περίπτωση αυτή, αντικείμενο διπλής ταξινόμησης, αφενός μεν με βάση τη δραστηριότητα (κύρια ή δευτερεύουσα) την οποία

▼B

ασκεί στα πλαίσια της επιχείρησης, αφετέρου δε με βάση την κύρια δραστηριότητά της (λιανική πώληση).

3. Έτσι, ο γενικός κανόνας είναι ο ακόλουθος: δεδομένου ότι οι διαδικασίες παραγωγής δεν είναι γενικά βιώσιμες αν δεν υποστηρίζονται από ορισμένες βοηθητικές δραστηριότητες, οι δραστηριότητες αυτές δεν πρέπει να απομονώνονται και να σχηματίζουν χωριστές μονάδες, έστω και αν ασκούνται στα πλαίσια μιας ξεχωριστής νομικής οντότητας ή σε ξεχωριστό τόπο, και ακόμη και εάν αποτελούν αντικείμενο ξεχωριστών λογιστικών λογαριασμών. Εξάλλου, η βοηθητική δραστηριότητα δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του κωδικού δραστηριότητας του φορέα στον οποίο υπάγονται οι βοηθητικές δραστηριότητες. Καλύτερο παράδειγμα φορέα που ασκεί βοηθητικές δραστηριότητες είναι η κεντρική διοικητική υπηρεσία ή «έδρα».

4. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνεται στο παραπάνω σημείο 1, οι οικόλουθες δραστηριότητες δεν πρέπει να θεωρούνται ως βοηθητικές δραστηριότητες:

   α) η παραγωγή αγαθών ή οι εργασίες που εκτελούνται και οι οποίες αποτελούν μέρος του σχηματισμού παγίου κεφαλαίου. Πρόκειται κυρίως για τις κατασκευαστικές εργασίες για λογαριασμό της μονάδας αυτής καθαυτής. Η μέθοδος αυτή είναι σύμφωνη με τη μέθοδο που χρησιμοποιείται στη NACE (αναθ. 1), στα πλαίσια της οποίας οι κατασκευαστικές μονάδες που εργάζονται για δικό τους λογαριασμό κατατάσσονται στην οικοδομική βιομηχανία όταν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία γι' αυτές·

   β) η παραγωγή η οποία, μολονότι χρησιμοποιείται ως ενδιάμεση κατανάλωση της κύριας ή των δευτερευουσών δραστηριοτήτων, διατίθεται κατά ένα σημαντικό της μέρος στο εμπόριο·

   γ) η παραγωγή αγαθών τα οποία γίνονται στη συνέχεια αναπόσπαστο μέρος της παραγωγής της κύριας ή της δευτερεύουσας δραστηριότητας· π.χ. η παραγωγή κουτιών και δοχείων από ένα τμήμα μιας επιχείρησης για τη συσκευασία των προϊόντων της·

   δ) η παραγωγή ενέργειας (ολοκληρωμένος σταθμός ηλεκτροπαραγωγής ή ολοκληρωμένο οπτανθρακοποιείο) είτε η παραγωγή αυτή καταναλώνεται εξ' ολοκλήρου προς όφελος των κύριων ή δευτερευουσών δραστηριοτήτων είτε όχι·

   ε) η αγορά προϊόντων προς μεταπώληση, όπως έχουν·

   στ) η έρευνα και η ανάπτυξη. Οι δραστηριότητες αυτές δεν είναι πολύ διαδεδομένες και δεν παρέχουν υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται στην τρέχουσα παραγωγή.

   Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, οι εν λόγω δραστηριότητες, αν υπάρχουν ξεχωριστά στοιχεία για καθεμία από αυτές, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ξεχωριστές δραστηριότητες και συνεπώς να κατατάσσονται ως ΜΟΔ.

5. Αν ασκούνται βοηθητικές δραστηριότητες προς όφελος ενός και μόνο φορέα, οι δραστηριότητες αυτές και οι πόροι τους οποίους χρησιμοποιούν θα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των δραστηριοτήτων και των πόρων της μονάδας από την οποία προέρχονται. Ωστόσο, αν οι δραστηριότητες της στατιστικής μονάδας και οι αντίστοιχες βοηθητικές δραστηριότητες δεν ασκούνται στην ίδια γεωγραφική ζώνη, στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται για ζώνες που καθορίζονται για τους σκοπούς των στατιστικών ερευνών, θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να συλλέγονται, για τις κατηγορίες δεδομένων που πρέπει να ταξινομούνται σε συνάρτηση με αυτές τις γεωγραφικές ζώνες, πρόσθετα ξεχωριστά στοιχεία για τις μονάδες αυτές, έστω και αν δεν εκτελούν παρά μόνο βοηθητικές δραστηριότητες.

6. Αν ασκούνται βοηθητικές δραστηριότητες ουσιαστικά προς όφελος δύο ή περισσοτέρων ΜΟΔ, το κόστος αυτών των βοηθητικών δραστηριοτήτων πρέπει να κατανέμεται μεταξύ όλων των ΜΟΔ τις οποίες εξυπηρετούν. Αν υπάρχουν δεδομένα για το τμήμα του κόστους που μπορεί να αποδοθεί σε καθεμία από τις ξεχωριστές δραστηριότητες, το κόστος πρέπει να κατανεμηθεί σ' αυτή τη βάση. Ωστόσο, αν δεν υπάρχουν καθόλου δεδομένα αυτού του είδους, το κόστος της βοηθητικής δραστηριότητας πρέπει να κατανέμεται μεταξύ των κύριων και των δευτερευουσών δραστηριοτήτων κατ' αναλογία προς την αξία της παραγωγής και αφού αφαιρεθεί η αξία του ενδιάμεσου κόστους, με εξαίρεση το κόστος των ίδιων των βοηθητικών δραστηριοτήτων. Αν η εφαρμογή αυτής της μεθόδου είναι δυσχερής, το κόστος της

▼B

βοηθητικής δραστηριότητας μπορεί απλώς να κατανέμεται κατ' αναλογία προς την αξία της παραγωγής.

7. Όταν κάποιες βοηθητικές δραστηριότητες οργανώνονται κατά τρόπο ώστε να εξυπηρετούν δύο ή περισσότερους τομείς μιας επιχείρησης που περιλαμβάνει περισσότερες της μιας μονάδες, οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να αποτελούν σε ένα ξεχωριστό τόπο μία ομάδα βοηθητικών δραστηριοτήτων. Στην περίπτωση αυτή, όπως ακριβώς είναι χρήσιμο να καλύπτονται πλήρως ορισμένες δραστηριότητες έστω και αν ασκούνται κατά τρόπο ανεξάρτητο ή από φορείς που ασκούν αποκλειστικά και μόνο βοηθητικές δραστηριότητες (π.χ. δραστηριότητες πληροφορικής), θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμο να γίνονται πρόσθετες ταξινομήσεις. Για το σκοπό αυτό, οι εν λόγω φορείς μπορούν επίσης να ταξινομούνται με βάση τη δική τους δραστηριότητα πέραν της ταξινόμησής τους στη δραστηριότητα της μονάδας μέρος της οποίας αποτελούν.

8. Δεν αποκλείεται μία δραστηριότητα η οποία αρχικά ήταν βοηθητική να αρχίζει να παρέχει υπηρεσίες που προορίζονται για πώληση σε άλλους φορείς. Μια τέτοια δραστηριότητα μπορεί να αναπτυχθεί σε τέτοιο σημείο ώστε να παύσει να είναι βοηθητική· στην περίπτωση αυτή πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μία από τις κύριες ή δευτερεύουσες δραστηριότητες ενός φορέα. Ο μόνος τρόπος για να κριθεί αν μία συγκεκριμένη δραστηριότητα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως βοηθητική ή ως κύρια ή δευτερεύουσα, είναι να εκτιμηθεί ο ρόλος τον οποίο διαδραματίζει στο σύνολο της επιχείρησης.

Γ. *Συνοπτικός πίνακας κατά δραστηριότητα και τοποθεσία*

Μία ή περισσότερες δραστηριότητες	Ένας ή περισσότεροι τόποι Επιχείρηση Θεσμική μονάδα	Ένας και μόνο τόπος Τοπική μονάδα
Μία μόνο δραστηριότητα	ΜΟΔ ΜΟΠ	Τοπική ΜΟΔ Τοπική ΜΟΠ